

МИНИСТАРСТВО ЗА ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКУ

БИРО ЗА РАЗВОЈ ОБРАЗОВАЊА

Наставни програм

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК
за I годину

Гимназијског образовања

Скопје, 2025. година

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ

Наставни предмет	Енглески језик
Врста/категорија наставног предмета	Обавезни
Година учења	I (прва)
Ниво изучавања	Након прве године изучавања енглеског језика у гимназијском образовању, треба се постићи ниво знања B1 (прелазни ниво), у складу са Заједничким европским референтним оквиром за језике.
Теме/области наставног програма¹	<ul style="list-style-type: none"> • Тема 1: Лични домен – Лична искуства и ставови • Тема 2: Друштвени домен – Живот у заједници • Тема 3: Професионални домен – Образовање и рад • Тема 4: Јавни домен – Глобална питања и заштита животне средине • Тема 5: Култура и интеркултурна комуникација
Број часова	3 часа недељно / 108 часова годишње
Опрема и средства	<ul style="list-style-type: none"> • Компјутер (таблет), штампач, пројектор, табла (интерактивна табла), постер. • Фотографије, слике, предмети, флеш картице, налепнице. • Материјал за израду картица/честитки, обојени папири, хамер, маказе, лепак, блокови и прибор. • Уџбеник, приручници, једнојезични речници (енглеско-енглески речник); двојезични речници (матерњи језик–енглески језик) у штампаној и/или електронској форми, часописи у штампаној и/или електронској форми.
Норматив наставног кадра	<p>Наставу енглеског језика у првој години гимназијског образовања може изводити лице које испуњава један од следећих услова:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Завршене студије енглеског језика и књижевности – наставни смер, VII/1 или VIA према МОК и 240 ЕКТС бодова; • Завршене студије енглеског језика и књижевности (са звањем професор

енглеског језика и књижевности), VII/1 или VIA према МОК и 240 ЕКТС бодова;

- Завршене студије енглеског језика и књижевности – други смер, уз одговарајућу педагошко-психолошку и методичку обуку у акредитованим високошколским установама, VII/1 или VIA према МОК и 240 ЕКТС бодова;
- Завршене двопредметне студије енглеског језика и другог језика, уз одговарајућу педагошко-психолошку и методичку обуку у акредитованим високошколским установама, VII/1 или VIA према МОК и 240 ЕКТС бодова;
- Завршене студије енглеског језика (са звањем дипломирани филолог), уз одговарајућу педагошко-психолошку и методичку обуку у акредитованим високошколским установама, VII/1 или VIA према МОК и 240 ЕКТС бодова;
- Завршене студије енглеског језика по другој студијској програму, уз одговарајућу педагошко-психолошку и методичку обуку у акредитованим високошколским установама, VII/1 или VIA према МОК и 240 ЕКТС бодова.

РЕЗУЛТАТИ УЧЕЊА

Тема 1: ЛИЧНИ ДОМЕН – ЛИЧНА ИСКУСТВА И СТАВОВИ

Укупно часова: 27

Резултати учења:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. Слуша и разуме јасно артикулисан стандардни говор у свакодневној комуникацији, који укључује детаљан опис људи, опис непосредне околине, личне интересе, као и опис здравих животних навика: правилна исхрана и физичке активности.
2. Чита и разуме дијалоге и текстове са специфичном садржином на теме породице, пријатеља, комшија, познаника, личних рутина, навика, искустава, личних интереса и здравих животних навика, који садрже описне придеве, као и одговарајуће колокације, фразе и идиоме.
3. Говори и активно учествује у разговорима/дискусијама и изражава ставове на теме везане за породицу, пријатеље, комшије и познанике, личне рутине, навике, искуства, личне интересе и здраве животне навике, користећи реченице у Present Simple Tense, Present Continuous Tense, Past Simple Tense и Past Continuous Tense временима.
4. Пише дневник о личним доживљајима, искуствима и догађајима и/или неформалну електронску пошту.

Садржаји (и појмови):

- а) Језичке функције
- Изражавање личних навика и рутина;
  - Изражавање радње која се одвија у моменту говора;
  - Разликовање између чињенице и/или радње која се одвија у моменту говора;
  - Изражавање договорених догађаја/састанака/активности у блиској будућности;
  - Подстицање разговора у групи путем дискусије, тражећи сагласност или потврду ради активног укључивања саговорника;
  - Описивање искустава и догађаја;
  - Изражавање радње која се десила у одређеном тренутку у прошлости;

Стандарди оцењивања:

- Описује навике из свакодневног живота;
- Описује радњу која се одвија у моменту говора;
- Прави разлику између језичких средстава за исказивање чињенице, понављања, рутине и језичких средстава за радњу која се одвија у моменту говора;
- Наводи планиране активности и састанке у блиској будућности;
- Користи одговарајућа граматичка и лексичка средства у разговору/дискусији да подстакне саговорника на укључивање и изношење мишљења и/или личног искуства;
- Описује догађаје из прошлости, радње и лична искуства;

- Разликовање између завршене просте и трајне радње у прошлости;
- Описивање људи употребом придева (опис спољашњег изгледа и карактеристика личности);
- Изражавање односа повезаних са члановима породице, пријатељима, комшијама и познаницима;
- Описивање простора и предмета у дому и домаћинству;
- Практиковање здравих животних навика: правилна исхрана и физичке активности;
- Изражавање и описивање личних интересовања;
- Изражавање у неформалном контексту (писано и усмено) – поздрави, честитке, белешке вољеним особама, дневник, електронска пошта, дијалог;
- Састављање дневника (према личним доживљајима и искуствима).

- Описује радњу која се одвијала у одређеном тренутку у прошлости;
- Разликује форме за исказивање просте и трајне радње у прошлости;
- Примењује одговарајуће придеве за опис и карактеристике личности;
- Објашњава изграђене односе појединца са непосредном средином, породицом и пријатељима;
- Описује услове становања користећи сложене именице;
- Користи усвојени вокабулар за описивање својих навика и бриге о здрављу и добробити;
- Набраја и описује лична интересовања и планове за будућност.

б) Лексичке јединице

- Породица, пријатељи, комшије и познаници: relatives, ancestors, grandparents, grandmother, grandfather, mother, father, siblings, brother, sister, husband, wife, spouse, in-laws, aunt, uncle, nephew, niece, cousin, upbringing, neighbour,
- Колокације: nucleus family, immediate family, extended family, blended families, single parent, family members/family support, blood relatives, best friend
- Фразе и идиоми: named after so., take after so., blood is thicker than water, a close-knit family, cut from the same cloth, like father, like son / like mother, like daughter, a chip off the old block, the apple doesn't fall far from the tree, to take after someone, to run in the family, sibling rivalry, to keep it in the family, black sheep, to follow in someone's footsteps, to bring home the bacon, breadwinner, flesh and blood, bad blood, born with a silver spoon in one's mouth, blood is thicker than water, generation gap, to raise/bring up a child

- Користи лексичке јединице за означавање представника из непосредне околине: породица, пријатељи, комшије и познаници;
- Употребљава одговарајуће фразе и идиоми с циљем постизања стилског ефекта и разиграности исказа;
- Користи широк спектар придева за допуну описа појединца и његових особина;
- Примењује одговарајуће колокације за опис личности и њене непосредне околине;
- Препознаје и правилно користи разноврстан речник за описивање животног простора појединца;
- Идентификује и примењује лексику за опис детаља значајних за добробит особе (физичке активности и правилна исхрана);
- Користи широк опсег речи повезаних са личним интересовањима, укључујући избор хобија, различите врсте креативних вештина и физичких активности;

- Спољашњи изглед и личне карактеристике: handsome, attractive, good-looking, affectionate, aggressive, ambitious, annoying, anxious, bossy, brave, charming, competitive, confident, cool, creative, cruel, curious, dedicated, experienced, extraordinary, friendly, generous, gentle, hardworking, honest, independent, jealous, keen, kind, moody, needy, negative, outstanding, patient, positive, proud, rebellious, reliable, sensible, sensitive, selfish, silly, skillful, sociable, selfish, shy, spoilt, stubborn, supportive, talented, understanding, warm, weird, welcoming
- Колокације: curly hair, medium height, bright eyes, naturally charismatic, exceptionally reliable, feeling frustrated, deeply introspective
- Делови тела: ankle, calf, chest, elbow, forehead, hip, shoulder, stomach, thigh, thumb
- Колокације: cold feet, to eye up, to back down, to nose
- Фразе и идиоми: cost an arm and a leg, off the top of the head, bite your tongue, break a leg, see eye to eye, get it off your chest
- Појмови за описивање простора и предмета у дому и домаћинству: entrance, porch, ceiling, apartment, nightstand, lantern, blinds, cutlery, coffeemaker, kettle, ashtray
- Колокације: quest room, laundry room, wine cellar, (central) heating, fire place, ironing board, magazine holder
housing, sweeping brush, clothes peg, soap dispenser
- Врсте физичких активности (*indoor and outdoor*) и одговарајућа опрема:
  - physical activities: walking, running or jogging, cycling, swimming, hiking, yoga
  - equipment: walking/running shoes, fitness tracker, leggings, reflective gear, cycling helmet, fitness /yoga mat
- Лични интереси: arts and crafts, hobbyists, pastime, leisure, reading books, watching movies, playing games, cooking, creative, playing musical instruments, painting, pottery, knitting, photography,

- Препознаје и употребљава одговарајуће колокације;
- Идентификује и примењује фразе и идиоми повезане са личним искуствима и ставовима.

<p>origami, soaps, candles, graffiti, collecting things, sketching, listening to music, dancing, meditation, hanging out with friends, blogging, window shopping</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Фразе и идиоми: to relax (to have fun, to unwind, to chill out, to disconnect, to let one’s hair down, to kickback and relax), to stay healthy (to stay in shape, to get fit, to get into shape), to socialize (to be with family, to hang out with friends, to chill out with friends, to meet up with friends...) ● Правилна исхрана: word clusters of food and vegetables, dairy products, meat and fish, spices, recipes and cooking, nutrition, superfoods, fasting, portion control, metabolism, to detoxify the body ● Колокације: entire family, foster care, get stuffed, adequate food, food intolerance, youthful appearance, friendly personality ● Појмови повезани са учењем страних језика: skills, level, competence, fluency, pronunciation, interaction, proficiency, multilingual, dialect 	
<p>в) Граматичке структуре:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Помоћни глаголи за граматичка времена и структуре (be, do, have) ● Структура реченице у енглеском језику (subject, verb, object) ● Говорне групе: noun, pronoun, adjective, verb, adverb, interjection, conjunction, preposition, determiner ● Вежбање садашњих времена кроз контрастирање (упоређивање и разликовање) (Present Simple Tense и Present Continuous Tense) (“I usually wake up at 7 AM, but today I am sleeping in.” “She is working on her project at the moment.”) ● Вежбање прошлих времена кроз контрастирање (упоређивање и разликовање) (Past Simple Tense и Past Continuous Tense) (“While I was studying, my friend called me.” “We visited Paris last summer.”) ● Описни придеви који се односе на људе – спољашњи изглед и личне карактеристике: muscular, graceful, slim, chubby, tanned, pale, attractive 	<ul style="list-style-type: none"> ● Препознаје, разликује и правилно примењује различите помоћне глаголе за одговарајуће време у датој ситуацији; ● Препознаје и правилно повезује у низ реченичке чланове како би формирао правилан ред речи у реченици; ● Препознаје и правилно користи реченичке групе на одговарајућем месту у реченици у усменом и писменом контексту; ● Разликује форму и употребу између рутина и текућих активности; ● Идентификује и примењује облике за опис краткотрајних у односу на дуготрајне догађаје у прошлости; ● Препознаје и правилно примењује облике за правилно степеновање придева; ● Препознаје облике одређене групе фразних глагола и разликује њихова значења.

- Степеновање придева (comparatives and superlatives)
("This book is more interesting than the previous one." "He is the most talented musician in the group.")
- Фразални глаголи: cool down, warm up, speed up, slow down, work out, keep up, cool off, speak up, run out of

Примери активности:

Практична активност: „ „Мој типичан дан и данас“: ученици пишу текст у којем описују свој типичан дан користећи Present Simple Tense за описивање рутина и Present Continuous Tense за активности које се дешавају у тренутку говора.

Пример:

Write about your typical weekday and compare it to today. Use sentences like:

- "I usually cook eggs for breakfast, but today I am making pancakes ."
- "I always study in the afternoon, but now I am helping my mom in the kitchen."

Квиз: „Шта се десило?“ квиз са питањима која комбинује Past Simple Tense и Past Continuous Tense, у коме ученици дају тачан одговор користећи временске облике и одговарајуће прилоге.

Пример:

- Who called you while you were watching TV last night?

Игре улога: „Људи који ме инспиришу“: ученици у паровима глуме познату личност која их инспирише, док остали ученици, користећи одговарајуће именице и придеве за опис (нпр. hardworking, generous, creative, inspiring, curly hair), погађају о којој се личности ради.

Пример:

Describe the mysterious celebrity. Use questions like:

- "Is the person you are presenting an inspiring individual?"
- "Is your mysterious person male or female?"
- "What does your mysterious person do?"
- "Is your person tall/short/young/old?"

Дискусија: Савремено пријатељство: ученици дискутују о динамици савременог пријатељства користећи одговарајући речник.

Пример:

- What makes someone a good friend?
- How do you usually meet new friends?

Писмено изражавање: Незаборавно искуство: ученици самостално користе одговарајући речник и граматичке структуре и приказују своје доживљено искуство.

Пример:

- What is one of the most exciting things you have ever done?
- Share a memory of a holiday or trip that you will never forget.

Истраживање: Ученици, подељени у групе, истражују одређену културу и припремају презентацију у којој описују ту културу и њене традиције, као и упоређују са својом културом.

Пример:

- What is specific about the tradition you are presenting?
- Are there any similarities with your own culture and traditions? Are there any differences?

Игровна активност: „Can you guess what I am interested in?“ – ученици описују своје интересе, а остали ученици погађају о којим интересима је реч.

Пример:

Here are some people talking about their interests. Can you guess what is it in each case?

- A. I usually use colour, but sometimes you get a better effect with black and white. It really depends on the subject.(photography)
- B. I really enjoy going round the shops and markets looking for a bargain.(collecting antiques)
- C. I try to practise every day, but sometimes it is difficult because I don't like to disturb my neighbours too much. And one neighbour gets very angry if I play the same thing over and over again.(playing a musical instrument)
- D. The great thing is you can do it when you like. I usually do it three or four times a week – either early in the morning, or after school. I only go for about 25 minutes but it really keeps me fit.(jogging)
- E. Obviously it saves me a lot of money; and in any case, I hate buying things in boutiques because so many things are badly made.(makes her own clothes)
- F. I joined a club because I wanted to get better, and I now play twice a week in the evenings. It has helped me a lot and I have a much better memory for all the different moves and strategies.(chess)
- G. I think this is a very common hobby for people like me, who have a house but don't have much money. That's why I started, but now I think I do a better job than many professionals.(DIY)

Симулација: Ученици, у улози новинара, међусобно се интервјуишу користећи унапред припремљена питања о својим навикама, рутинама и слично (с циљем примене одговарајућих прилога за време и Present Simple Tense).):

Пример:

- Do you do any sport during a certain day of the week?
- How many hours do you usually read a day?
- What is the first thing you do when you come home?

Практична активност: Ученици треба да уоче и исправе намерне грешке у понуђеном тексту (везане за употребу Present Simple Tense, Present Continuous Tense, Past Simple Tense и Past Continuous Tense). Грешке се односе на облике глагола и прилоге за време.

Тема 2: ДРУШТВЕНИ ДОМЕН – ЖИВОТ У ЗАЈЕДНИЦИ

Укупно часова: 27

Резултати учења:

Ученик/ученица ће бити способан/на да:

1. Слуша и разуме информације везане за карактеристике одређеног места, укључујући традицију и обичаје, питања заједнице, локалне активности за унапређење живота у заједници, различите културе и њихове специфичности;
2. Чита и разуме потребне информације из информативних текстова, брошура, путописних репортажа, блогова;
3. Говори и учествује у дискусијама о посећеним местима/културним догађајима и специфичностима одређених заједница, користећи реченице у Past Simple Tense, Past Continuous Tense, Present Perfect Simple Tense и Present Perfect Continuous Tense за детаљан опис прошлости и активности повезаних са заједницом;
4. Пише текст у форми електронске поруке и приче, користећи усвојени вокабулар.

Садржаји (и појмови):

а) Лезичке функције

- Препричавање догађаја из прошлости;
- Разликовање радње која је завршена у прошлости и

Стандарди оцењивања:

- Описује прошле догађаје;
- Прави разлику у употреби прошлости времена за описивање догађаја у одређеном или неодређеном тренутку у прошлости;

- радње која је почела у прошлости, а има резултат у садашњости;
- Разликовање употребе прошлог одређеног времена (просто и трајно) и прошлог неодређеног времена (просто и трајно);
  - Описивање (писмено/усмено) посећених дестинација (одмаралишта или места за забаву) везаних за путовања и туризам;
  - Представљање традиционалних и националних јела из различитих земаља;
  - Изражавање мишљења о прочитаном књижевном делу или омиљеним књижевним жанровима;
  - Састављање електронске поруке (позив за активност у оквиру локалне заједнице / позив за културни догађај / писмо са циљем иницијативе за активност на нивоу локалне заједнице);
  - Писање кратке приче/бајке.

- Повезује реченице у низ ради препричавања прошлог културног догађаја, посећеног места и/или личног искуства, при чему правилно користи глаголска времена (Past Simple Tense, Past Continuous Tense, Present Perfect Tense, Present Perfect Continuous Tense);
- Користи одговарајући вокабулар за опис посећеног места, локалне заједнице, традиције и питања локалне заједнице;
- Користи готове фразе за изражавање сопственог мишљења о посећеном месту или локалној заједници, укључујући културне обележја, обичаје, традицију, књижевно дело или омиљене књижевне жанрове;
- Користи новоусвојени речник за писање електронске поруке (у форми иницијативе према локалним властима или позиву за организован догађај на нивоу заједнице);
- Повезује реченице у мисаони целину (писани текст) примењујући одговарајуће везнике ради одржавања кохезије произведеног текста.

б) Лексичке јединице

- Активности у локалној заједници: campaign, charity, service;
- Колокације за активности у локалној заједници: clean-up campaign, charity drive, community service. ("Our class organized a charity drive to help the local shelter.");
- Културни догађаји: parade, art exhibition, folklore festival, drama;
- Места за одмор и забаву: resorts, spa, country retreats, camping sites, city centers, cultural destinations, theme parks, parks and gardens;

- Препознаје значење кључних речи и колокација повезаних са описом места, културним особеностима и догађајима, локалном заједницом и локалним активностима, забавом и одмором, посећеним местима и путовањима;
- Разликује и користи значење широког спектра речи које означавају опис места, локалних заједница и традиција, културних догађаја и локалних активности, забаве и одмора, посећених места и путовања;
- Саставља реченице (при усменом изражавању и интеракцији) и повезује их у низ ради изражавања сопственог мишљења/ставова

- Опис места: crowded, vibrant, peaceful, welcoming (“The festival was vibrant and full of interesting performances.”);
- Идиоми повезани са забавом и одмором: jump for joy, spread joy, a whale of a time, have a blast, beauty sleep, to switch off, recharge your batteries, chill out, to unwind, to zone out;
- Колокације за опис туристичких места: stunning view, cosmopolitan city, (stunning/renewed/baroque) architecture, picturesque region, modern buildings, nature tourism, rural tourism, high speed, guided tour, swarming with tourists, tourist trail;
- Појмови повезани са путовањем: platform, gate, stopover
- Колокације повезане са путовањем: departure/arrival (time/area), road trip, economy/business class, final destination, to book tickets, catch a train/ a bus, fast track, first-class;
- Идиоми повезани са путовањем: packed like sardines, have itchy feet;
- Национална/традиционална јела: Indian curry, English breakfast, Shepherd's pie, Chinese noodles, French baguette, Greek moussaka, Hungarian goulash, Italian pizza, Japanese sushi rolls, Mexican Tacos, Turkish doner, Dubai chocolate, Portuguese salted cod, Macedonian ajvar;
- Идиоми о земљама и националностима: like a Russian rolling down the hill, Irish goodbye, it's all Greek to me, pardon my French, to go Dutch, Indian summer, to take French leave;
- Појмови повезани са традицијом: heritage, feast, festival, celebration, festivities, folklore, gala, parade, performer, cultural (collocations: cultural value, belief, awareness, diversity, centre, exchange, ties etc.);

користећи усвојене фразе;

- Саставља реченице (при писаном изражавању) и повезује их у низ ради давања описа и/или изражавања сопственог мишљења и иницијативе;
- Користи одговарајући вокабулар, колокације и идиоме повезане са земљама, националностима, традицијом; националном/традиционалном кухињом и културним особеностима;
- Препознаје и примењује различите књижевне жанрове;
- Изражава сопствено мишљење (аргументовано и у логичном низу) о прочитаној књижевној творевини;
- Разликује појмове и колокације повезане са основним људским правима.

<ul style="list-style-type: none"> ● Појмове о литературним врстама и жанровима: fairytale, myth, legend play, sonnet, story, fiction, non-fiction, comics, manga, anime, romantic/classical/sci-fi/history novel; ● Фразе за изражавање сопственог мишљења о прочитаном делу: to be honest, I think, I don't agree that, I like it because, from my point of view, I would like to point out that, from my perspective, in my view; ● Појмови повезани са основним људским правима: liberty, privacy, activism, protests; ● Колокације повезане са основним људским правима: personal security, human rights, global citizenship, border control, human dignity, declaration of rights. 	
<p>в) Граматичке структуре:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Форма и употреба Past Continuous Tense за истовремене радње („While I was helping at the event, others were decorating the hall.“); ● Форма и употреба Present Perfect Tense за радњу која је започела у прошлости, а има резултат у садашњости („She has lived here for years.“ „He hasn't cleaned his room for months.“ „Have you talked to them today?“); ● Прилози и основне прилошке фразе за Present Perfect Tense на одговарајућем месту у реченици (ever, never, already, just, yet, since 2020, for 5 years, so far, until now, up to now, recently, only); ● Вежбање времена кроз контрастирање/упоређивање/разликовање Past Simple Tense и Present Perfect Tense („Shakespeare wrote many plays.“ „Dan Brown has written 6 novels until 2024.“). ● Везници (for, and, nor, but, or, yet, so) – coordinating; (because, although, since, unless, while, after, if, when, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Примењује одговарајућа времена за описивање паралелних активности у прошлости; ● Описује прошле догађаје са резултатом у садашњости; ● Разликује форму и употребу Present Perfect Tense и Past Simple Tense и правилно их примењује у контексту; ● Користи одговарајуће прилоге и прилошке одредбе у Present Perfect Tense (на одговарајућем месту у реченици) у писаном и усменом изражавању; ● Разликује значење везника у независним и зависно-сложеним реченицама; ● Користи одговарајуће везнике за постизање кохезије текста; ● Разликује форму Present Perfect Tense и Present Perfect Continuous Tense и правилно их примењује у контексту;

before) – subordinating; (so that, in order that, even though) – subordinating;

- Вежбање времена кроз контрастирање/упоређивање/разликовање Present Perfect Tense и Present Perfect Continuous Tense („I have volunteered at the local shelter for three years.“ „We have been working on this project since January.“);
- Фразни глаголи: rundown, litter with, stand out, set apart, sticking out, blend in, freshen up, stand out.

- Препознаје облике одређене групе фразних глагола и разликује њихова значења.

Примери активности:

Практична активност: „Кампања за чишћење“: ученици наводе и описују припреме за организацију кампање за чишћење у заједници, користећи Present Perfect Continuous Tense.

Пример:

Plan your community clean-up campaign. Use sentences like:

- "We have been preparing posters for the campaign for two weeks."
- "Our team has been working on getting volunteers."

Практична активност: „Културни догађај у мојој заједници“: ученици, подељени у групе, описују важан културни догађај у својој заједници, користећи прошла времена, наводећи шта се десило и какве су биле реакције учесника.

Пример:

Describe a cultural event in your community. Use sentences like:

- "Last year, our town organized a folklore festival in the main square."
- "The event was crowded, but the performances were amazing."

Практична активност: „Позивница за догађај“: ученици, подељени у групе, пишу неформалну позивницу за културни догађај.

Пример:

Write an invitation for a cultural event. Include:

- "The event will take place on Saturday, June 10th, at 6 PM."
- "Join us for a night of music and traditional dance."

Квиз: Ученици учествују са питањима на тему путовања и туризма.

Пример:

1. Which city is known as the “City of Love”? Answer: Paris, France.
2. What is the tallest building in the world and where is it located? Answer: Burj Khalifa, Dubai, United Arab Emirates.
3. Which country is famous for its fjords? Answer: Norway.
4. In which country would you find the ancient city of Machu Picchu? Answer: Peru.
5. What is the largest desert in the world? Answer: The Sahara Desert, Africa.

Индивидуална активност - Вежба за вокабулар – повезивање и употреба у реченици.

Connect the words and their definitions:

1. Heritage: The traditions, customs, and achievements of a particular group or community passed down from generation to generation.
2. Parade: A public procession with people, vehicles, and floats, often accompanied by music.
3. Performer: A person who entertains an audience, such as a singer, dancer, or musician.

Fill in the gaps:

1. The festival celebrates the rich _____ (heritage) of the local population.
2. Finding a good spot to watch the _____ (parade) is a popular activity during the festival.
3. Traditional _____ (performers) often wear elegant costumes and use unique instruments.

Истраживачка активност: Ученици се деле у групе и истражују тему: „Учествовање у пројектима за заједничку службу – да или не?“ и потом састављају листу позитивних и негативних аспеката те теме.

Пример:

Write a list of pros and cons

- Pros: team work, building community, volunteering
- Cons: time consuming, different attitudes, lack of motivation

Практична активност: Ученици се деле у групе, и свака група креира акциони план за задату тему хуманитарног карактера. Пример:

Create an action plan for one of the following topics:

Design a community mural./ Make birthday cards for kids in homeless shelters./ Collect and donate non-perishable food items./ Walk kids home from school./ Rake leaves for an elderly neighbor. / Help kids with their homework. / Give free music lessons. / Clean up your local park./Collect toys and games from friends, family and classmates and donate these to shelters /Donate clothes you have outgrown to shelters and charities / Collect books and donate them to shelters or little libraries in your community.

Тема 3: ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОМЕН – ОБРАЗОВАЊЕ И РАД

Укупно часова: 27

Резултати учења:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. Слуша и разуме информације везане за образовање, занимања, квалитете за рад, каријерни напредак и технологију.
2. Чита и разуме потребне информације из текстова везаних за образовање и радно окружење, занимања, каријеру, каријерни напредак и технологију, који садрже модалне глаголе за изражавање наредбе, обавезе, дозволе и забране (must/have to/don't have to/mustn't)
3. Говори и учествује у дискусијама о образовању, занимањима, каријерном напредовању, квалитетима за рад, технологији, користећи реченице у Future Simple Tense, Present Continuous Tense, Present Simple Tense и be going to за исказивање будућности и условне реченице (First conditional) за исказивање реалних ситуација
4. Пише планер, кратку биографију и кратак састав на тему личних амбиција, ставова, жеља и планова.

Садржаји (и појмови):

а) Лезичке функције:

- Изражавање наредби/обавеза/дозвола/забрана;
- Изражавање будућних планова;
- Изражавање реалног услова;
- Представљање и описивање занимања, каријере и професионалног развоја;
- Постављање и давање информација везаних за

Стандарди оцењивања:

- Примењује одговарајући модални глагол за изражавање наредби, обавеза, дозвола и забрана;
- Примењује одговарајући модални глагол за исказивање изведеног закључка или степена вероватноће;
- Изражава будуће планове користећи Future Simple Tense, be going to, Present Continuous Tense и Present Simple Tense;
- Користи одговарајућу форму глагола у условним дел-реченицама и препознаје значење те форме у односу на степен вероватноће;

<p>технологију;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Описивање података из графичког приказа (усмено/писмено); ● Писање планера – будуће време; ● Писање кратке биографије; ● Писање кратког састава на тему личних амбиција, ставова, жеља и планова. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Разуме писани текст или аудиовизуелни материјал на тему занимања; ● Повезује (писано и усмено) више реченица у низу за опис радног места, занимања и сопственог представљања у смислу стеченог образовања и вештина за радно место; ● Поставља и одговара на питања у дискусији и/или по прочитаном/послушаном садржају везаном за технологију; ● Одржава континуитет у интеракцији – комуникацијски чин; ● Одговара на питања у разговору/дебати/дискусији користећи усвојен речник, колокације, фразеолошке изразе и граматичке структуре приликом исказивања личних планова, амбиција, жеља и вредносног система; ● Повезује речи из новоусвојеног вокабулара како би написао кратку личну биографију; ● Користи Future Simple Tense, be going to, Present Continuous Tense и Present Simple Tense за будуће планове како би написао кратак састав на тему личних амбиција, ставова, жеља и планова;
<p>б) Лексичке јединице</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Занимања: programmer, janitor, manager, scientist, archeologist, waiter, lawyer, hairdresser, make-up artist, influencer, software developer, web designer, graphic designer; ● Појмови у вези са каријером и каријерним напретком: application, interview, expert, collaboration, contact, promotion, taxes, time management, workshop, pay/salary/wage, day-to-day work, competences, skills; ● Описни придеви: punctual, reliable, efficient, innovative. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Препознаје и разликује значење одређеног броја речи које означавају занимања, различите врсте радног окружења и радне односе; ● Набраја и објашњава значење фраза повезаних са занимањима и радним местима; ● Препознаје и користи именице и именичке фразе при именовану и опису занимања; ● Примењује усвојене колокације везане за различите врсте занимања, радних места, као и личне особине и квалитете за рад; ● Саставља (писано и усмено) реченице користећи одговарајући вокабулар и фразеолошке изразе за лично представљање у формалној

("A teacher must be patient and understanding.")

("The office is equipped with modern technology.");

- Колокације: part-time/full-time job, work experience, working conditions, career guidance;
- Фразе и идиоми: looking for a new job, to be given a sack, resign from a job, out of work, out of office, call it a day, on the same page, fill in an application form, have an interview, get a job/lose a job, sign a contract;
- Наставни предмети и школска средина: Foreign languages, Science, Arts, PE, IT, school clubs, college, library, school hall, classroom;
- Фразе и идиоми: learn by heart, hit the books, pass with flying colours, to know something inside out, put one's thinking cap on, to wrack one's brain, bookworm;
- Појмови повезани са кршењем закона: law, rule, fine, detention, violation;
- Фразе и идиоми: break the rules, pay a fine, community service, detention center, counselling;
- Колокације: major crime, anti-discrimination law;
- Појмови за технологију и когнитивне вештине: comprehension, perception;
- Колокације: virtual reality, artificial intelligence, science technology, data collection, attention span, paying attention, data analysis, cognitive processes, in-depth research.

в) Граматичке структуре:

Форма, употреба и вежбање модалних глагола за обавезу, дозволу, наредбу и забрану – must / have to /

средици, уз исказивање амбиција, жеља и ставова;

- Набраја, описује и користи лексику везану за школску средину;
- Препознаје и користи колокације, фразе и идиоми повезане са школском средином;
- Препознаје и користи широк спектар именица, придева, колокација и фразеолошких израза за опис занимања, радног места и типа радног односа;
- Идентификује и користи лексику из области законске регулативе;
- Користи одговарајуће колокације за опис појмова из области закона;
- Препознаје и користи појмове повезане са когнитивним вештинама појединца и технологијом (виртуелни свет).

- Разликује контексте за правилну употребу модалних глагола за исказивање обавезе, дозволе, наредбе и забране;
- Разликује форму, употребу и вежба Future Simple Tense за

don't have to / mustn't

(„You must wear a uniform at work.“ „I have to write my homework.“ „He doesn't have to get up early on Sunday.“ „He mustn't use his phone in class.“);

- Форма, употреба и вежбање Future Simple Tense
- Вежбање облика за изражавање будућности (Future Simple Tense, be going to, Present Continuous Tense, Present Simple Tense)
- Форма и употреба условних реченица типа (First conditional)
(„If you work hard, you will succeed.“ „If the weather is nice, we will go hiking.“)
- Вежбање заповедних реченица (Imperatives)
(„Don't touch the hot stove!“ „Stay away from the edge of the cliff!“)
- Вежбање прилога начина – правилни и неправилни облици (skillfully, diligently, hardly, well)
- Фразни глаголи: carry out, take over, take on, lay off, knuckle down, hand in, burn out, knock off, call off, slack off, team up.

исказивање будућности и правилно га користи у новом контексту;

- Користи прецизне облике за активности у будућности;
- Упоредује и разликује Future Simple Tense, be going to, Present Continuous Tense и Present Simple Tense по облику, начину формирања и употреби;
- Користи фразе за хипотетичке ситуације, исказујући реалан услов применом условних дел-реченица (First Conditional);
- Користи одговарајући облик императива за давање заповести;
- Користи тачне облике прилога начина и препознаје њихове правилне и неправилне облике;
- Препознаје облике одређене групе фразних глагола и разликује њихова значења.

Примери активности:

Практична активност: „Правила на радном месту“: ученици (у групи) састављају списак правила за замишљено радно место, користећи модалне глаголе. (must, have to).

Пример:

Create a list of rules for a workplace. Use sentences like:

- "Employees must arrive on time."
- "You have to wear a uniform."

Индивидуална активност: „Моји професионални снови“: ученици пишу кратак текст о својим будућим професионалним плановима, користећи облике будућег времена.

Пример:

Write about your professional dreams. Use sentences like:

- "In five years, I will be studying medicine at university."
- "I will work as a software developer and create amazing apps."

Дебата: „Студирање у иностранству – за или против?": ученици подељени у две групе (за и против) дебатују о датој теми, користећи условне реченице типа First Conditional за аргументацију.

Пример:

Prepare arguments for the debate. Use sentences like:

- "If you study abroad, you will gain valuable experience."
- "If students leave the country, the local workforce will decrease."

Практична активност: „Које вештине су потребне за одређену професију?": ученици су подељени у тимове, и сваки тим анализира и представља потребне вештине за одређену професију.

Пример:

Thinking hats - teams

- Yellow - positive, Green - create, Red - emotion, White - facts, Black - negative, Blue - process
- Each team lists different ideas for each hat.

Игра улога: Интервју за посао — ученици се деле у парове, и сваки пар наизменично преузима улогу послодавца и кандидата за радно место.

Пример:

“Do you have any previous experience?”

“What are your expectations?”

Истраживање: SWOT анализа: ученици истражују које су потребне квалификације за одређену професију.

Пример:

- Research the following Background , Work experience , Qualifications, Strengths and weaknesses
- SWOT analysis

Натпревар: Листа појмова повезаних са занимањима – ученици, подељени у групе, такмиче се у састављању речничких кластера повезаних са датим занимањима.

Пример:

- Teacher - book, teach, blackboard, marker, laptop, students
- Pilot - plane, fly, flight, luggage, passport, destination.

Креативна активност: Израда картица са порукама за исказивање признања запосленима.

Пример:

- Students create 'Thank you notes' to show appreciation for the school employee.

Тема 4: ЈАВНИ ДОМЕН – ГЛОБАЛНА ПИТАЊА И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Укупно часова: 27

Резултати учења:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. Слуша и разуме информације везане за животну средину, екологију, мултикултурализам и инклузију.
2. Чита и разуме потребне информације из текстова везаних за животну средину, екологију, мултикултурализам и инклузију, који садрже модалне глаголе за дедукцију (must/may/might/can/could)).
3. Говори и учествује у дискусијама о животној средини, екологији, мултикултурализму и инклузији користећи пасивне конструкције и условне дел-реченице (Second conditional) за исказивање хипотетичких ситуација.
4. Пише вест/новинарску статију и кратак састав на теме из области живетне средине, мултикултурализма и инклузије.

Садржаји (и појмови):

а) Језичке функције

Стандарди оцењивања:

- Изражавање услова или хипотетичких ситуација;
- Доношење закључака заснованих на чињеницама, вероватноћама и расположивим подацима;
- Описивање радње без наглашавања извршиоца;
- Даје информације користећи односне реченице;
- Описивање животне средине и екологије;
- Изражавање мишљења о глобалним темама;
- Изражавање амбиција, жеља, ставова и вредности;
- Писање вести или новинарске статије коришћењем безличних форми;
- Писање кратког састава на теме из области животне средине, мултикултурализма и инклузије.

- Користи одговарајућу форму глагола у условним дел-реченицама и препознаје значење те форме у односу на степен вероватноће;
- Изражава хипотетички услов/ситуацију користећи условне дел-реченице (Second conditional);
  - Примењује одговарајући модални глагол за дедукцију, условне део-реченице и глаголску именицу за састављање реченице која изводи закључак заснован на расположивим информацијама;
  - Примењује одговарајући облик пасивних конструкција са свешћу о разлозима одсуства извршиоца радње;
  - Саставља односне реченице којима пружа додатне информације приликом описивања животне средине;
  - Препознаје значење и користи разноврстан опсег именица повезаних са глобалним друштвеним питањима;
  - Учествује у разговору/дискусији/дебати о глобалним темама и животној средини;
  - Повезује (писмено и усмено) више реченица у низ ради описа уочених стања повезаних са глобалним темама;
  - Аргументује у повезаном тексту или дискусији о темама као што су животна средина, мултикултурализам и инклузија;
  - Повезује три пасуса у низ користећи новоусвојени вокабулар, условне реченице и реченице са пасивним конструкцијама, као и предлоге и предлошке фразе за место, време и кретање, ради писања вести или кратке новинарске статије за школски лист;
  - Користи односне реченице, модалне глаголе за дедукцију и прилоге интензитета ради писања кратког састава на тему животне средине и екологије, мултикултурализма и инклузије.

- б) Лексичке јединице
  - Појмови из области животне средине и екологије: eco-friendly, recycling, pollution, conservation, waste-reducing;
  - Фразе и идиоми: a breath of fresh air, to hit the hay, tip of the iceberg, a drop in the ocean;

- Препознаје и користи широк спектар именица и именичких фраза при именовану и опису глобалних тема и еколошких питања;
- Разликује и прикладно примењује у контексту речи којима се означавају појаве и својства појава везаних за глобалне теме и питања

- Колокације: good-for-earth, save energy, eco friendly, noise pollution, natural phenomenon, planet friendly, temperature zones, renewable energy, climate change;
- Појмови из области мултикултурализма: assimilate, diversity, collaboration, coexist peacefully, respect, multicultural background/society/community;
- Појмови из области инклузије: equality, accessibility, acceptance, bias, disability, belonging, impairment, equity, inclusion;
- Колокације: cultural competence, special education;
- Фразе и изрази за исказивање амбиција, жеља, ставова и вредности: lack of ambition, in my opinion, I value, lack of confidence;
- Колокације: personal career, literary ambition, personal/social values, life's ambition, personal growth.

животне средине;

- Примењује одговарајуће колокације повезане са глобалним друштвеним појавама и питањима животне средине;
- Објашњава значење колокација и фраза повезаних са глобалним темама;
- Саставља (писмено и усмено) реченице уз одговарајућу употребу колокација и фразеолошких израза везаних за глобалне теме и питања животне средине;
- Користи одговарајући вокабулар из области животне средине, мултикултурализма и инклузије;
- Разликује и примењује колокације и најчешће фразе и идиоме везане за питања екологије, мултикултурализма и инклузије;
- Користи фразе, изразе и колокације за изражавање амбиција, жеља, ставова и вредности.

в) Граматичке структуре:

- Форма и употреба условних делова реченица (Second conditional)
(„If I were the mayor, I would improve public transport.“);
- Вежбање условних дел-реченица (Conditional clauses: zero conditional, first conditional, second conditional);
- Вежбање фраза за хипотетичке ситуације: had better, if only, I wish;
- Форма и вежбање модалних глагола за дедукцију (must, may, might, can, could).
 (“He is not here yet. He might still be at work.”
 “She can't make it. She has been caught in traffic.”);

- Користи тачан облик у контексту хипотетичких ситуација у условним деловима реченица (Second conditional);
- Разликује и примењује исправне форме условних делова реченица (zero conditional, first conditional, second conditional);
- Примењује одговарајући модални глагол и облик за дедукцију;
- Препознаје и примењује одговарајући облик пасивних конструкција;
- Идентификује разлике у употреби пасивних конструкција у односу на њихове еквиваленте – активне конструкције;
- Примењује пасивне конструкције у Present Simple Tense, Past Simple Tense и Future Simple Tense;
- Разликује форму и значење показатеља у односним реченицама;
- Препознаје префиксе (dis-, inter-, mis-, co- + глагол) за формирање именица од глагола и објашњава њихово значење;

- Форма и вежбање пасивних конструкција (Present Simple Tense, Past Simple Tense и Future Simple Tense) („The forests are being cut down at an alarming rate.“);
- Односне реченице: who, which, that, where, whose („This is Amy, whose sister is a teacher at my school.“ „Most of the relatives that/who came to my party live in London.“ „The birthday party, which Tom took ages to prepare, turned out to be a great success.“);
- Форма и вежбање префикса за формирање именица од глагола: dis-, inter-, mis-, co- + verb (co-production, disconnection, interaction, intervention, misunderstanding, misinterpretation);
- Форма и вежбање наставка за формирање именица од глагола/именице и од придева: verb + -ation, -ment, -ing noun + -arian, -ee, -ist, -er adjective + -ness, -y, -ity (celebration, achievement, election, decision, imagination, vegetarian, libertarian, refugee, violinist, recovery);
- Форма и употреба глаголске именице “Painting requires a lot of creativity.” “He did a brilliant reading of the poem” “Creating a new folder for the documents will make coworking easier.”;
- Предлози и предлошке фразе – за место, време и кретање

“I’m going back to school.”
“We went outside.”;
- Предлози за време: on, in, at, during

- Препознаје одређен број типичних наставка за формирање именица од глагола, именица од именица и именица од придева, и идентификује нове именице у датом контексту;
- Препознаје и примењује глаголску именицу у различитим контекстима (као субјекат и објекат);
- Разликује предлоге који се користе са глаголима који садрже компоненту кретања од предлога који се односе на локацију;
- Препознаје и примењује прилоге интензитета: very, quite, so, a bit у одговарајућем контексту;
- Препознаје облике одређене групе фразних глагола и разликује њихова значења.

“The conference will take place on Monday.”

“In the 21st century, technology has transformed nearly every aspect of our lives.”

“They arrived at the right time, just as the presentation was about to start.”;

- Прилози за интензитет: very, quite, so, a bit (“Social media is very influential in youngsters' lives.” “Media pressure is quite the determiner when it comes to peoples' acceptance of new ideas.”);
- Фразални глаголи: chop down, dispose of, dry up, scale back, throw away, use up, wipe out.

Примери активности:

Индивидуална активност: „Како могу да помогнем?": ученици пишу кратак састав о томе како могу допринети заштити животне средине, користећи условне део-реченице (Second conditional) и пасивне конструкције.

Пример:

Write a short text about how you can help protect the environment. Use sentences like:

- "If I were the mayor, I would plant more trees."
- "Plastic bottles are being recycled in our community."

Дебата: „Глобализација – за или против?": ученици, подељени у две групе, дебатују о позитивним и негативним аспектима глобализације, користећи аргументе и прилоге интензитета.

Пример:

Prepare arguments for the debate. Use sentences like:

- "Globalization allows for cultural exchange."

Дискусија: „Чињенице о животној средини": ученици учествују у дискусији, одговарајући на питања везана за заштиту природе користећи одговарајући речник.

Пример:

- What is the main benefit of renewable energy?

- Why is biodiversity important for the planet?
- How can recycling reduce pollution?

Индивидуална активност: Ученици (индивидуално) наводе личне могућности и жеље користећи условне делове реченице, парафразиране на основу датих цитата познатих личности.

Пример:

- It is never too late to be what you might have been- George Eliot. –“ If it is not too late to start now, I would end all wars”
- The first sin towards our fellow creatures is not to hate them, but to be indifferent to them. That’s the essence of inhumanity. – George Bernard Shaw. . – “If everyone was indifferent towards politics, we wouldn’t be able to change anything.”

Игрвна активност: Ученици презентују могуће тачне/лажне медијске информације.

Пример:

- students pick a current event, research the information about it and act as a presenter.
- students try to guess which information is true or false.

Групни пројекат: Подстицање ученика да размишљају и активно приступају питањима која се тичу заједнице, са посебним освртом на животну средину. Од ученика се очекује да, на основу расположивих информација и чињеница, заједнички саставе допис локалним властима.

Пример:

- Get a map of your town or city. Then call your city officials or look online to find out where dump sites, sewage treatment, and power-producing plants are located. Mark them on the map, and see if you find correlation between these points and poverty-stricken locations. Let others know and do something about it.

Квиз: Ученици одговарају на питања са вишечланим одговором уз правилну употребу наставака за образовање речи.

Пример::

- Which of the following is the correct form of the noun derived from the verb “to celebrate”? A-celebrity B-celebration, C-celibat, D-celery.
- Which of the following nouns is written correctly? A- imagination B-imagination C-imaginage D-immagination.

Писмено изражавање: Ученици самостално користе одговарајући речник и граматичке структуре приликом писања текста о примерима инклузије у њиховој блиској заједници.

Пример:

- What does my school do to promote inclusion and inclusive education?
- What is the difference between equality and equity?

Симулација дискусије на округлом столу – сваки ученик добија једну европску земљу, истражује њене еколошке законе и презентује их током дискусије на округлом столу.

Пример:

- Netherlands - Bike-Friendly Laws: The government invests heavily in cycling infrastructure, reducing car emissions and promoting green transportation.
- Norway - Ban on Deforestation: Norway was the first country to ban deforestation by prohibiting the government from purchasing products linked to illegal deforestation.
- France - Green Roof Law: New commercial buildings must have green roofs or solar panels to improve insulation and biodiversity.

Дискусија: Ученици се деле у две групе: једна група издваја предности, а друга недостатке предложених идеја, уз аргументе за изнето мишљење.

Пример:

- Purchase a water filter.
- Pick up trash along streets.
- Don't run the water while brushing your teeth.
- Next time it rains, put a bucket outside to see how much water it collects.

Тема 5: КУЛТУРА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМУНИКАЦИЈА

Укупно часова: Обавезна компонента која треба да се планира и реализује у оквиру часова за све четири теме, распоређених током целе школске године.

Резултати учења:

Ученик/ученица ће бити способан/способна да:

1. Демонстрира способност препознавања и разумевања културних информација коришћењем стеченог вокабулара и граматичких структура.
2. Примењује новоусвојена језичка и културна знања за анализу и тумачење текстова, медија и активности релевантних за дате културе.
3. Користи стечени вокабулар и граматичке структуре за описивање и поређење обичаја, традиција и културних пракси између сопствене и дате културе.

Ученик/ученица ће:

1. Развијати емпатију и поштовање према људима из различитих културних средина.
2. Имати позитиван став према културним разликама и културној разноликости.
3. Разумети и прихватити вредност мултикултуралног дијалога као начин обogaћивања сопствених ставова и искустава;
4. Критички размишљати о сопственим ставовима и предрасудама према другим културама.
5. Поштовати универзалне вредности као што су толеранција, сарадња и међусобно разумевање.

Садржаји (и појмови):

Садржаји у наставном програму усмерени су на упознавање ученика са културним, цивилизацијским и социјалним аспектима земаља у којима се енглески језик користи као званични језик. При томе треба да омогуће развој културне свести, разумевање културних разлика и упоређивање са сопственом културом.

Стандарди оцењивања:

- Идентификује значајне празнике, обичаје и традиције дате културе;
- Објашњава основне концепте и вредности које одражавају културне праксе земаља енглеског језичког подручја;
- Наводи примере историјских или социјалних фактора који су утицали на развој културних обичаја;
- Описује сличности и разлике међу обичајима, традицијама и празницима дате и сопствене културе, користећи релевантне примере;
- Препознаје и тумачи културне симболе, објашњавајући њихово значење;

- Примењује стечене језичке вештине и знања о култури и у ситуацијама које траже интеркултурну комуникацију.

Примери активности:

Индивидуална активност: Ученици самостално пишу кратак састав у коме описују један значајан празник из циљне културе, користећи стечени вокабулар.

Квиз: Ученици, подељени у мале групе, такмиче се у квизу са питањима типа „Тачно/Нетачно“, „Изабери тачан одговор“ или „Попуни празна места“, у вези са културним традицијама и обичајима дате културе.

Дебата: Ученици, подељени у две групе, дебатују на тему „Традиционални обичаји: Да ли треба да се сачувају или прилагоде савременом времену?“

Дискусија: Наставник покреће дискусију питањем: „Како се празници у вашој култури разликују од оних у земљама у којима се говори енглески језик?“ Ученици деле своја размишљања.

Игра улога: Ученици симулирају сцену у којој припремају прославу одређеног празника из дате културе. При томе треба да користе правилне изразе, поздраве и друштвене норме које уче.

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДНА РАВНОПРАВНОСТ/СЕНЗИТИВНОСТ И ИНТЕРКУЛТУРНОСТ

Наставници у гимназијском образовању подстичу инклузивност обезбеђујући активно укључивање свих ученика у наставне активности. Прилагођавају методе рада како би одговарале различитим когнитивним и емоционалним потребама ученика, користећи приступе као што су индивидуализација, диференцијација, тимски рад и међувршњачка подршка. При раду са ученицима са инвалидитетом, наставници примењују индивидуалне образовне планове који укључују прилагођене резултате учења и стандарде оцењивања, као и обезбеђују додатну подршку од образовних асистената, медијатора, турских волонтера и стручњака из ресурсних центара.

Редовно праћење напретка ученика, посебно оних из рањивих група, од суштинског је значаја. Наставници на време идентификују евентуалне тешкоће и пружају смернице за њихово превазилажење, стварајући подржавајућу средину за постизање резултата учења. Овај приступ не само да подстиче академска постигнућа већ и гради самопоуздање ученика и осећај припадности.

У промоцији родне равноправности, наставници воде рачуна да не подстичу стереотипне родне улоге приликом организовања активности. При формирању радних група или додељивању задатака обезбеђују равнотежу између дечака и девојчица, док у коришћењу примера, текстова и илустрација подржавају родну осетљивост и подстичу ученике да превазиђу родне стереотипе. Наставни процес је осмишљен тако да родна равноправност и етничка/културна осетљивост буду саставни део свих активности, посебно кроз коришћење материјала и садржаја који промовишу интеркултурализам и међуетничку интеграцију.

Наставници упознају ученике са различитим културним перспективама кроз активности које подстичу поштовање различитости у свим могућим ситуацијама. Ово омогућава ученицима развој свести о интеркултуралном разумевању и сарадњи, што је основа за стварање и развој кохезивног, хармоничног друштва.

ОЦЕЊИВАЊЕ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Да би омогућио ученицима да постигну очекиване стандарде оцењивања, наставник/наставница континуирано прати активности ученика током наставе и учења и прикупља податке о напретку сваког ученика. За учешће у активностима, ученици добијају повратне информације у којима се указује на ниво успешности у извршавању активности/задатка и дају смернице за унапређење (формативно оцењивање).

Оцењивање постигнућа ученика врши се на основу датих стандарда оцењивања, са позитивним наглашавањем оствареног напретка у владању језиком, а не негативним истицањем недостатака. Како у првој години гимназијског образовања по предмету енглески језик ученици усвајају све четири језичке вештине: слушање с разумевањем, читање с разумевањем, говор (усмена интеракција и продукција) и писање (писмена интеракција и продукција), наставник/наставница прати и оцењује:

- Усмени одговори на питања постављена од стране наставника/наставнице или саученика и учешће у дијалозима коришћењем усвојеног вокабулара;
- Говор и учешће у разговору/дискусији/дебати о познатим темама, изражавање свог мишљења, ставова и аргументовање изнетог мишљења;
- Читање и разумевање дата информација, извлачење закључака из прочитаног текста и изношење мишљења у вези са прочитаним;
- Писање реченица, дијалога, пасуса и целих текстова;
- Коришћење вокабулара из тема у програму приликом говора и писања;
- Домаћи задаци.

За сваку тему, ученик/ученица добија бројчану сумативну оцену у складу са постигнутим стандардима оцењивања, односно колико је испунио/испунила очекиване резултате из конкретне теме. Бројчана сумативна оцена формира се као комбинација резултата оствареног на тесту знања и оцене напретка утврђене кроз различите технике формативног оцењивања. Сумативно оцењивање повезано је са одређеним периодима у наставној години (тримесечје, полугодиште и крај школске године).

Почетак имплементације наставног програма	школска 2025/2026. година
Институција / носилац програма	Биро за развој образовања
Сагласно члану 22, став 1 Закона о средњем образовању („Службени гласник Републике Македоније“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17, 64/2018 и „Службени гласник Републике Северне Македоније“ бр. 229/2020), министарка за образовање и науку доноси наставни програм из предмета <i>Енглески језик</i> за I (прву) годину гимназијског образовања.	бр. _____ _____ година <p style="text-align: right;">Министарка за образовање и науку, проф. др Весна Јаневска</p> <p style="text-align: right;">_____</p>